Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

Циклова комісія предметів профільної середньої освіти та освітніх компонентів, що формують загальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи

Людмила ЛЯШЕНКО
«01» вересня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
ОБОВ`ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2026/2027 навчальний рік

Назва навчальної дисципліни	**Основи економічної теорії**
Галузь знань	**I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
Спеціальність	**I5 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма	**Лікувальна справа** **Сестринська справа**
Форма навчання	**денна/вечірня**
Освітньо-професійний ступінь	**фаховий молодший бакалавр**
Обсяг кредитів ECTS	**1,5**
Загальна кількість годин	**45**
Розробник:	**Юлія РЯБОКОНЬ**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ППСО ОКЗК
протокол від 01.09.2026 № 1

Голова ЦК **Людмила НОСЕНКО**

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи економічної теорії»

Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь, форма навчання		
Галузь знань	**І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**	
Спеціальність	**І5 Медсестринство**	
Освітньо-професійна програма	**Лікувальна справа** **Сестринська справа**	
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр	
Форма навчання	**денна/вечірня**	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов`язкова	
Обсяг кредитів ECTS	1,5	
Загальна кількість годин	45	
аудиторних	30	
Із них:	*лекції*	30
	семінарські заняття	-
	практичні заняття	-
	лабораторні заняття	-
Самостійна робота здобувача освіти, у тому числі індивідуальна робота	15	
Підготовка та проведення екзамену	-	
Кількість модулів	-	
Форма підсумкового контролю	Диф.залік	
Найменування показників навчальної дисципліни		
Навчальний рік підготовки	2026/2027 навчальний рік	
Термін вивчення дисципліни	1-М, 1-Мв, 1-Фа - ІІ семестр	

Структура навчальної дисципліни та розподіл годин за семестрами відповідно до робочого навчального плану

Курс	***Семестр***	***Види занять***				***Підготовка та проведення екзамену***	***Семестровий контроль***
		Всього	***Лекції***	***Практичні/ Лабораторні***	***Самостійна робота***		
1 курс	ІІ	45	30	-	15	-	Диф.залік

ОК2 Основи економічної теорії для здобувачів освіти на основі повної загальної середньої освіти вивчають протягом І курсу, форма семестрового контролю – диференційний залік. Загальний обсяг кредитів ECTS (1,5 кредити),

загальна кількість годин (45 годин), з них аудиторної роботи – 30 год: лекції – 30 год та самостійної роботи – 15 год.

ІІ. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є: формуванню навичок поведінки майбутнього медичного працівника, як суб`єкта діяльності в умовах ринку, підвищенню його компетентності відповідно до вимог, що висуваються екстремальними обставинами, встановлення зв`язку між переходом до ринку і підготовкою нових поколінь українських медичних фахівців, які покликані сформувати міцну та ефективну кадрову базу для розвитку національної економіки.

Вивчення дисципліни є важливим аспектом особливостей національної економіки, її місця і ролі у світі у світовому господарстві. Дисципліна «Основи економічної теорії» передбачає вивчення основних закономірностей економічного життя та відображення їх у системі економічних категорій, принципів, законів, моделей.

Основними завданнями вивчення дисципліни є: допомогти здобувачам освіти зрозуміти трансформаційні процеси в економіці України, проблеми перехідної економіки, зорієнтуватись у виборі ефективного управлінського рішення, набути первинних навичок раціональної економічної поведінки.

Знання, здобуті після вивчення економічної теорії, стануть теоретичною та медичною базою для подальшого опанування медицини, яка розвивається й удосконалюється в умовах ринкової економіки.

Після вивчення дисципліни ***здобувачі освіти повинні знати:***

1) основний зміст усіх розділів економічної теорії;
2) доцільність і можливість застосування отриманих знань у господарській діяльності;
3) суть основних економічних явищ і процесів;
4) особливості розвитку ринкової економіки в Україні;
5) економічні механізми, які визначають суб’єктів господарювання медицини;
6) основи організації господарської діяльності закладів охорони здоров’я;
7) мати уявлення про фактори, які впливають на розвиток економічних процесів у медицині;
8) зміст основних категорій, законів і процесів ринкової економіки;
9) суть циклічного розвитку економіки, економічної кризи, шляхів її подолання;
10) ключові питання трансформаційних процесів з погляду нових світоглядних, концептуальних і теоретичних підходів економічного життя і науки;
11) особливості сучасного стану вітчизняної економіки, реформування відносин власності в галузі охорони здоров’я;
12) зміст основних пропорцій, процесів і ситуацій на мікрорівні, розбиратися в чинниках макроекономічної рівноваги і макродинаміці, представляти механізм та причини інфляції та безробіття.

Здобувачі освіти повинні вміти:

1) самостійно аналізувати, розуміти і знаходити напрямки вирішення складних економічних проблем у галузі охорони здоров'я;
2) оцінювати результати господарчої діяльності медичного комплексу;
3) робити обґрунтовані висновки із проведеного аналізу;
4) використовувати методи економічної науки в своїй професійній та організаційно-соціальній діяльності, виявляти проблеми економічного характеру, пропонувати методи їх вирішення і оцінювати очікуваний результат;
5) орієнтуватися в питаннях функціонування економіки;
6) орієнтуватись в проблемах розвитку підприємництва, ринкових відносин, фінансово-кредитної та банківської системи господарства;
7) приймати практичні рішення щодо ефективного застосування набутих економічних знань під час виконання своїх професійних обов'язків;
8) представляти закономірності економічної поведінки ринкових суб'єктів у галузі охорони здоров'я;
9) володіти категоріальним апаратом мікро- і макроекономіки на рівні розуміння і вільного відтворення;
10) володіти методикою проведення економічного аналізу;
11) володіти методами моделювання економічних процесів і явищ у медицині;
12) основами комп'ютерного моделювання для відображення різних медичних взаємозв'язків і результатів;
13) володіти особливостями аналізу різних ланок розвитку галузі охорони здоров'я.

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

1) Методи критичного аналізу інформації (вміння відрізняти економічні реалії від фейків та маніпуляцій для формування власної незалежної думки);
2) Економічний контекст сучасності (розуміння причинно-наслідкових економічних зв'язків, особливості економічної системи України, її особливості в умовах війни, сучасні економічні і глобалізаційні виклики).

ІІІ. Компетентності та очікувані результати навчання, формування яких сприяє дисципліна. Згідно з освітньо-професійними програмами **Лікувальна справа та Сестринська справа** дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти наступних компетентностей:

Компетентність	**Знання** **Зн1.** Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань	**Уміння/навички** **Ум1**. Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання **Ум2**. Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних **Ум3.** Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті	**Комунікація** **К1**. Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання **К2.** Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності	**Автономія та відповідальність** **АВ1.** Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін **АВ2.** Покращення результатів власної діяльності і роботи інших **АВ3.** Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії
Інтегральна компетентність				
Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у визначених ситуаціях				
Загальні компетентності				
✓ ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Зн1	Ум1, Ум2, Ум3	К1	АВ2
✓ ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на	Зн1	Ум1, Ум2	К1	АВ2

основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.				
ЗК 3 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем	Зн1		К1, К2	АВ2
ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2
ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	Зн1		К2	АВ
ЗК 8 Здатність до міжособистісної взаємодії	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ2
Спеціальні компетентності				
СК 3 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності	Зн1	Ум1, Ум3	К1, К2	АВ1, АВ3
СК 4 Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-	Зн1	Ум1, Ум2	К2	АВ1, АВ2

орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно просвітницьку роботу				
СК 8 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.	Зн1	Ум1, Ум2	К1, К2	АВ1, АВ2

Результати навчання. Інтегративні кінцеві результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Основи економічної теорії», які визначені освітньо-професійними програмами **Лікувальна справа та Сестринська справа** підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності **І5 Медсестринство** є:

- ✓ РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.
- ✓ РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.
- ✓ РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей
- ✓ РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.

IV. Програма навчальної дисципліни

№ п/п	Назва змістових модулів і тем	Всього	У тому числі	
			Лекції	Самостійна робота
1	Економічна теорія: предмет, значення, функції, методи пізнання	2	2	
2	Економічні потреби і виробництво	4	2	2
3	Економічна система та її зміст	2	2	
4	Сутність відносин власності	4	2	2
5	Товарне виробництво. Товар	5	2	3
6	Ринок в економічній системі суспільства	2	2	
7	Інфраструктура ринку	4	2	2
8	Сутність і функції грошей. Історія розвитку грошей	5	2	3
9	Підприємництво і підприємство (фірма)	2	2	
10	Капітал. Витрати виробництва. Прибуток. Рента	4	2	2
11	Виробництво, розподіл і використання національного доходу	2	2	
12	Економічне зростання. Фінансова система	4	2	
13	Держава у ринковій економіці	2	2	
14	Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин	3	2	1
15	Диференційований залік	2	2	
Усього		**45**	**30**	**15**

V. Теми лекцій

№ п/п	Тема лекції	Кількість годин
1.	Економічна теорія: предмет, значення, функції, методи пізнання	**2**
2.	Економічні потреби і виробництво	**2**
3.	Економічна система та її зміст	**2**
4.	Сутність відносин власності	**2**
5.	Товарне виробництво. Товар	**2**
6.	Ринок в економічній системі суспільства	**2**
7.	Інфраструктура ринку	**2**
8.	Сутність і функції грошей. Історія розвитку грошей	**2**
9.	Підприємництво і підприємство (фірма)	**2**
10.	Капітал. Витрати виробництва. Прибуток. Рента	**2**
11.	Виробництво, розподіл і використання національного доходу	**2**
12.	Економічне зростання. Фінансова система	**2**
13.	Держава у ринковій економіці	**2**
14.	Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин	**2**
15.	Диференційований залік	**2**
	Всього	**30**

VI. Самостійна робота

№ п/п	Теми	Всього годин	Форма контролю
1.	Економічні потреби і виробництво	2	Створення презентації, тестовий контроль
2.	Сутність відносин власності	2	Створення презентації, тестовий контроль
3.	Товарне виробництво. Товар	3	Створення презентації, тестовий контроль, вирішення кейс-завдань
4.	Інфраструктура ринку	2	Створення презентації, тестовий контроль, вирішення кейс-завдань
5.	Сутність і функції грошей. Історія розвитку грошей	3	Створення презентації, тестовий контроль, вирішення кейс-завдань
6.	Капітал. Витрати виробництва. Прибуток. Рента	2	Створення презентації, тестовий контроль
7.	Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин	1	Створення презентації, тестовий контроль
	Усього:	**15**	

VII. Зміст програми

ЛЕКЦІЇ

Тема 1. Економічна теорія: предмет, значення, функції, методи пізнання

Економіка та економічна теорія. Місце економічної теорії в системі медичних наук. Економічна теорія як наука. Об'єкт і предмет економічної теорії. Методологія та методи пізнання економіки. Методи дослідження економічних процесів. Загально-логічні методи: аналіз і синтез, абстрагування, індукція та дедукція, моделювання. Наукові методи емпіричного дослідження: спостереження, економічний аналіз, експеримент. Функції економічної теорії. Економічні категорії і закони. Історичний процес розвитку економічної науки та її основні школи. Розвиток економічної думки в Україні.

Тема 2. Економічні потреби і виробництво

Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Закон зростання потреб. Формування потреб. Суб’єкти економічних відносин, їхні економічні інтереси. Види економічних інтересів, взаємодія їх. Сутність виробництва. Зміст виробництва. Фактори виробництва: земля, праця, капітал і підприємницький хист. Галузь охорони здоров’я як структурний підрозділ суспільного виробництва. Поділ праці. Структура суспільного виробництва. Межа виробничих можливостей. Продукт і стадії його руху.

Тема 3. Економічна система та її зміст

Економічна система суспільства: суть і зміст. Продуктивні сили і виробничі відносини. Типи економічних систем: "чистий" капіталізм або капіталізм вільної конкуренції; командна або адміністративно-господарська система; традиційна економіка; змішана економіка. Економічні реформи в Україні.

Тема 4. Сутність відносин власності

Власність як економічна категорія. Індивідуальна власність - вихідна ланка відносин власності. Принципи формування власності. Об'єкти і суб'єкти власності. Основні форми власності, їх еволюція та роль на сучасному етапі. Приватна власність. Державна власність. Колективна власність. Акціонерна власність. Власність на землю. Розвиток власності на землю та сільськогосподарські підприємства. Становлення і розвиток нових форм господарювання на землі. Роздержавлення і приватизація власності в Україні. Індивідуальна власність — вихідна ланка відносин власності. Основні форми власності, їх еволюція та роль на сучасному етапі. Приватна власність. Державна власність. Колективна власність. Акціонерна власність.

Тема 5. Товарне виробництво. Товар

Форми господарювання. Натуральне виробництво. Товарне виробництво. Товар, його сутність і властивості. Двоїстий характер праці, втіленої у товар. Закон вартості та його функції. Теорія попиту і пропозиції. Ціна в ринковій економіці. Сутність ціни. Методи ціноутворення. Регулювання цін державою.

Тема 6. Ринок в економічній системі суспільства

Поняття ринку. Історія ринкових відносин. Ефективний ринок. Функції ринку. Умови формування ринку. Структура сучасного ринку. Критерії розмежування ринку. Види ринків: предметів споживання, засобів виробництва, науково- технічних розробок та інформації, фінансів, валютних, нерухомості, праці, природних ресурсів, тіньовий ринок. Особливості становлення ринкових відносин у галузі охорони здоров'я України. Моделі ринкової економіки. Конкуренція як рушійна сила ринкової економіки. Сутність конкуренції. Види конкуренції. Методи цінової та нецінової конкуренції. Поняття монополії та конкуренції на медичному ринку в Україні. Класифікація монополій. Конкуренція в охороні здоров'я. Функції конкурентоспроможності медичних організацій. Умови формування конкурентного середовища на ринках медичних послуг. Конкурентне середовище виробників медичних послуг. Антимонопольний комітет України.

Тема 7. Інфраструктура ринку

Поняття про інфраструктуру ринку. Біржі, типи та види біржі. Біржові угоди. Мета і функції товарної біржі. Типи товарних бірж, їхні суб'єкти. Фондова біржа: поняття, суб'єкти і класифікація. Основні види біржових операцій. Ринок товарних бірж в Україні. Ринок цінних паперів. Банки і фінансово-кредитні посередники. Банківська система. Страхова система. Біржі праці, їх роль у галузі охорони здоров'я. Ринкова інфраструктура в галузі охорони здоров'я. Формування державної та приватної інфраструктури в галузі охорони здоров'я.

Тема 8. Сутність і функції грошей. Історія розвитку грошей

Місце грошей у ринковій економіці. Становлення грошових відносин, основні етапи їх розвитку. Історизм грошових відносин. Коротка історія розвитку грошей. Сутність грошей. Гроші як загальний вартісний еквівалент. Функції грошей. Класифікація грошей. Сутність інфляції. Форми інфляції. Чинники інфляції. Інфляція попиту. Інфляція витрат. Інфляція і безробіття. Антиінфляційна політика в Україні.

Тема 9. Підприємництво і підприємство (фірма)

Сутність підприємництва. Поняття "підприємець" і "підприємництво". Функції та умови існування підприємництва. Суб'єкти, об'єкти і види підприємництва. Права, обов'язки та відповідальність підприємця. Поняття підприємства (фірми). Умови функціонування підприємства. Види підприємств за формою, розміром, за сферою і видом господарської діяльності. Підприємництво в медицині. Особливості підприємництва в Україні.

Тема 10. Капітал. Витрати виробництва. Прибуток. Рента

Поняття «капітал». Ринок капіталу. Поняття кругообігу і обіг капіталу. Зношування. Амортизація. Методи амортизації.Сутність витрат виробництва. Види витрат виробництва. Шляхи зниження витрат виробництва. Сутність прибутку. Види прибутку. Маса і норма прибутку. Рентабельність підприємства (фірми). Розподіл продукту. Сутність ренти, її види. Земельна рента, її суть, форми та розподіл. Альтернативне використання землі. Ціна землі. Рентабельність підприємства (фірми). Розподіл продукту. Рента, її види. Земельна рента, її суть, форми та розподіл. Альтернативне використання землі. Ціна землі.

Тема 11. Виробництво, розподіл і використання національного доходу

Макроекономіка і національний продукт. Національний доход і його джерела. Обчислення національного продукту. Сутність і структура національного багатства. Основні макроекономічні показники. Валовий внутрішній продукт (ВВП), методи його розрахунку за доходами і витратами. Макроекономічні показники, похідні від ВВП. Чистий національний продукт. Національний доход. Особистий доход. Номінальний ВНП. Індекс цін. Дефлятор ВНП. Національне багатство України і перспективи його нарощування.

Тема 12. Економічне зростання. Фінансова система

Суспільне відтворення. Сутність економічного зростання. Критерії економічного зростання. Теорії економічного зростання. Чинники економічного зростання. Типи економічного зростання. Закони інтенсифікації економіки. Економічна рівновага і циклічність. Короткі, середні і великі цикли. Система фінансових відносин в Україні. Функції фінансів. Сутність і функції податків. Види податків. Державні фінанси. Фінансова система в галузі охорони здоров'я. Поняття державного бюджету. Принципи побудови бюджету. Функції державного бюджету. Доходи і витрати бюджету. Бюджетний дефіцит, джерела його фінансування. Державний борг і його обслуговування.

Тема 13. Держава у ринковій економіці

Регулююча роль держави у ринковій економіці. Причини втручання держави у ринковий механізм. Функції держави у ринковій економіці. Методи державного впливу на ринкову економіку: адміністративні (прямі) методи регулювання, економічні (непрямі) методи регулювання. Організаційна структура та методи управління виробництвом. Суть, визначення та види маркетингу. Маркетинг у галузі охорони здоров'я. Маркетингове дослідження ринку платних медичних послуг в Україні. Вплив держави на ціноутворення в умовах ринкових відносин. Соціальна політика держави. Соціальний захист населення в Україні під час переходу до ринкової економіки. Соціальна політика щодо медичних працівників в галузі охорони здоров'я. Державне управління у галузі охорони здоров'я. Вплив держави на ціноутворення в умовах ринкових відносин.

Тема 14. Світове господарство. Форми міжнародних економічних відносин

Світове господарство: його структура та етапи розвитку. Міжнародний поділ праці. Форми економічних відносин. Зовнішньоекономічна політика. Структура та суб'єкти світового ринку. Міжнародні економічні організації. Економічні організації ООН. Міжнародний валютний фонд. Міжнародний банк реконструкції та розвитку. Інші міжнародні економічні організації. Місце України у світовій економіці. Роль міжнародних економічних організацій у трансформаційному процесі України. Геополітичні інтереси. Експортно-імпортний потенціал України. Відносини з ЄС. Міжнародні валютно-фінансові відносини України. Проблема зовнішньої заборгованості. Залучення іноземного капіталу в економіку України. Відносини з міжнародними економічними і фінансовими організаціями. Відносини з Європейським регіональним бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Тема 15. Диференційований залік

Повторення тем 1-14, Здача диференційованого заліку.

VIII. Форми та методи контролю

Освітній процес у коледжі з дисципліни «Основи економічної теорії» передбачає такі види контролю якості навчальних досягнень: поточний та семестровий контроль.

Поточний контроль здійснюється з метою виявлення рівня засвоєння здобувачем освіти змісту навчальної програми.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення занять.

У процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача освіти над досліджуваним матеріалом: повнота виконання завдань, рівень засвоєння навчальних матеріалів, робота з додатковою літературою, вміння й навички індивідуальних і групових презентацій, дослідницької роботи.

Поточний контроль реалізується у формі усної або письмової відповіді.

Види поточного контролю:

- індивідуальний або групове опитування;
- індивідуальна або групова презентація (представлення виконаного завдання);
- аналіз ділових ситуацій (аналіз ситуації, поданої у вигляді текстового, графічного або усного матеріалу, відеофільму; аналіз варіантів вирішення проблеми, вибір оптимального варіанту);
- тести;
- підготовка повідомлень та проектів з різних тем;
- складання портретів особистостей;

Оцінювання самостійної роботи здобувачів освіти, яка передбачена в тематичному плані поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті, або ж контролюється під час підсумкового контролю.

Форма ***підсумкового контролю*** успішності навчання – диференційований залік, що дозволяє оцінити якість виконання здобувачем освіти програми підготовки з дисципліни «Основи економічної теорії» за відповідною оцінкою. Диференційований залік передбачає обов'язкову присутність здобувача.

Диференційований залік з дисципліни проводиться після закінчення її вивчення на останньому занятті). У разі невиконання завдань поточного контролю з об’єктивних причин, здобувач освіти має право скласти їх до початку екзаменаційної сесії. Час та порядок складання визначає викладач.

IX. Перелік питань до диференційованого заліку

1. Різні течії та школи в економічній науці.
2. Методи економічних досліджень.
3. Виникнення економічної думки.
4. Перші наукові школи. Меркантилізм і фізіократи.
5. Порівняльний аналіз традиційної, ринкової та адміністративно-командної господарських систем.
6. Змішана економіка: риси і національні моделі.
7. Економічні функції держави.
8. Трансформаційні процеси в українській економіці.
9. Власність: теоретичні аспекти.
10. Основні форми власності, їх еволюція та роль на сучасному етапі.
11. Приватна власність і її розвиток в українській економіці.
12. Державна власність: зміст і роль у різних економічних системах.
13. Муніципальна власність: сутність, об'єкти, проблеми управління.
14. Кооперативна власність: основні риси, історичний досвід і перспективи розвитку.
15. Акціонерна власність і акціонерні підприємства.
16. Власність працівників: форми, характеристики, можливості і проблеми.
17. Приватизація в перехідних економіках: необхідність, цілі, методи, результати.
18. Галузь охорони здоров'я як структурний підрозділ суспільного виробництва.
19. Особливості приватизації в Україні і зарубіжних країнах.
20. Трудова теорія вартості.
21. Теорія граничної корисності.
22. Особливості становлення ринкових відносин у галузі охорони здоров'я.
23. Підприємництво: сутність, форми, роль в економіці.
24. Особливості підприємництва в Україні.
25. Теорія недосконалої конкуренції.
26. Досконала конкуренція як тип ринку.
27. Конкуренція в охороні здоров'я.
28. Функції конкурентоспроможності медичних організацій.
29. Умови формування конкурентного середовища виробників медичних послуг.

30. Конкурентне середовище виробників медичних послуг.

31. Чиста монополія як тип ринку. Антимонопольна політика.

32. Монополістична конкуренція.

33. Поняття монополії та конкуренція на медичному ринку в Україні.

34. Олігополія як тип ринку.

35. Антимонопольна політика держави: світовий досвід та українська практика.

36. Рентні відносини в економіці.

37. Безробіття: форми, причини, масштаби, вплив на громадянське життя.

38. Економічні теорії зайнятості (безробіття).

39. Ринок праці та проблеми зайнятості в Україні.

40. Соціальна політика держави: цілі, принципи, механізми.

41. Соціальна політика держави щодо медичних працівників у галузі охорони здоров'я.

42. Державне управління в галузі охорони здоров'я.

43. Система національного рахівництва та макроекономічні показники.

44. Макроекономічна рівновага в моделі сукупного попиту і пропозиції.

45. Інфляція: сутність, форми, причини. Антиінфляційна політика.

46. Інфляція в українській економіці.

47. Ринок цінних паперів.

48. Фондова біржа.

49. Біржі праці, їх роль у галузі охорони здоров'я.

50. Податки: види, функції і роль в економіці.

51. Шляхи реформування податкової системи України. Бюджетно-податкова політика.

52. Тіньова економіка: причини, форми, вплив на суспільне життя.

53. Товарне господарство, його відмінності від натурального і фактори розвитку.

54. Традиційна та ринкова економічні системи. Роль ринку і проблеми його функціонування.

55. Адміністративно-командна і змішана економічні системи.

56. Роль держави в сучасних ринкових системах: напрямки та інструменти державного регулювання економіки.

57. Попит. Закон і нецінові фактори попиту.

58. Пропозиція. Закон і нецінові чинники пропозиції.

59. Ціна рівноваги та її роль у ринковій економіці. Рівновага і незбалансованість ринку.

60. Закономірності споживчої поведінки. Криві байдужості і бюджетної лінії. Рівновага споживача.

61. Фактори виробництва. Різні трактування ролі факторів виробництва.

62. Теорія продуктивності факторів виробництва. Ефективність виробництва.

63. Підприємництво: сутність, форми та роль в економіці. Організаційно-правові форми підприємств.

64. Підприємництво в медицині.

65. Виручка від реалізації та прибуток. Види і роль прибутку в економіці. Норма прибутку.

66. Безробіття: сутність, форми, вплив на суспільне життя. Державне регулювання зайнятості.

67. Ринок капіталу. Процентна ставка та інвестиції.

68. Ринок землі. Земельна рента і ціна землі. Природокористування. Рентні відносини в економіці.

69. Ринкова інфраструктура в галузі охорони здоров'я.

70. Формування державної та приватної інфраструктури в галузі охорони здоров'я.

71. Національна економіка як ціле. Кругообіг ресурсів, доходів, продуктів і грошей.

72. Макроекономічні вимірювачі. ВВП і способи його вимірювання. Чистий національний продукт, національний дохід. Індекси цін. Тіньова економіка.

73. Споживання, заощадження. їх сутність, форми та роль у макроекономіці.

74. Сукупний попит: структура та чинники зміни. Крива сукупного попиту.

75. Сукупна пропозиція: сутність і нецінові чинники. Крива сукупної пропозиції.

76. Гроші: сутність, форми, функції, теорії.

77. Банки: види і функції. Банківська система та її роль в економіці України. Грошовий мультиплікатор. Грошово- кредитна політика.

78. Кредит: його сутність, роль в економіці і види.

79. Фінанси. Державний бюджет: структура і роль в економічному та соціальному розвитку. Дефіцит бюджету. Державний борг.

80. Економічне зростання і економічний розвиток. Темпи, типи, фактори економічного зростання.

81. Циклічність як форма розвитку ринкової економіки. Середньострокові цикли. Теорія довгих хвиль економічного розвитку.

82. Система доходів у ринковій економіці.

83. Світова економіка: структура та тенденції розвитку.

84. Зовнішня торгівля і зовнішня торгова політика.

85. Валютні відносини. Валютний курс.

86. Перехідна економіка. Особливості перехідної економіки України

X. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка «відмінно» ставиться, коли здобувач освіти виявляє глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач освіти добре знайомий із основною, а також додатковою літературою з навчальної дисципліни. Володіє уміннями та компетенціями – загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 90 - 100% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «добре» ставиться, якщо здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для розв'язання практичних завдань, але допускає окремі неточності. У відповіді простежується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною. Здобувач виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 75 - 89% від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «задовільно» ставиться, якщо здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях спирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Відповіді не відображають самостійного розуміння теми. Не завжди робить правильні логічні висновки й узагальнення. Намагається оволодіти уміннями та компетенціями – загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. При тестовому контролі дає правильні відповіді на 55 - 74 % від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка «незадовільно» ставиться, якщо здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у освітньому процесі є пасивною, відповіді в більшості є неправильними або дуже поверховими, не здатний відтворювати практичні навички або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта. При тестовому контролі дає правильні відповіді менше ніж на 55 % від загальної кількості тестових завдань. Здобувач освіти повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни.

XI. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література:

1. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Медицина, 2011. – 256 с.

2. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: підручник. – К.: Медицина, 2010. – 256 с.

3. Яворська Ж.Б.. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни «Основи економічної теорії». Львів, 2023. – 119 с. Режим доступу:https://drive.google.com/file/d/1CNW4eZevragVUBhNc6k1Z0bz3-QjW2WO/view